

कञ्चनरुप नगरपालिकाको पाँचौ नगरसभाका आ.व. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

कञ्चनरुप नगरपालिकाको पाँचौ नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय,
नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

- कोभिड-१९ को दोश्रो भेरियन्टले मानव जीवन र नगर विकास निर्माणमा परेको असरबाट सृजना भएको विषम परिस्थिति बीच कञ्चनरुप नगरपालिकाको गरिमामय पाँचौ नगरसभामा अगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।
- जन आन्दोलन, सशस्त्र जनयुद्ध, मधेश जनविद्रोह र मधेश आन्दोलन लगायत विभिन्न लोकतान्त्रिक आन्दोलनहरूबाट प्राप्त संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापनामा आफ्नो ज्यान आहुती दिनु भएका सम्पूर्ण वीर शहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।
- कोभिड-१९ को दोश्रो भेरियन्टबाट ज्यान गुमाएका यस नगरपालिकाका नागरिकहरू प्रति श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । साथै शोक सन्तप्त परिवारजन प्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दै संक्रमितहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।
- यस संकटको घडीमा आफ्नो ज्यानको जोखिमलाई परवाह नगरी मानवीय सेवामा समर्पित चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सरसफाईकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, सञ्चारकर्मी लगायत यस क्षेत्रमा अहोरात्र सेवारत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, जनप्रतिनिधिहरू एवं सामाजिक संघ/संस्थाहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।
- नेपालको संविधान २०७२ त्यस मातहत बनेका कानूनहरू, संघीय तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, पन्ध्रौ योजना र दिगो विकासका लक्ष्यलाई आधार बनाएको छु । साथै कञ्चनपुर नगरपालिकाको आवधिक नगर विकास योजना, क्षेत्रगत नीति तथा रणनीतिहरूलाई आधार बनाउँदै, बजेट नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

बजेटको प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु

- क) सङ्क्रामक लगायत सबै प्रकारका रोग र विपद्बाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने,
- ख) उपलब्ध साधन, श्रोत, अवसर र क्षमताको उच्चतम परिचालन गरी शीघ्र आर्थिक पुनरुत्थान गर्दै विकासको गतिलाई निरन्तरता दिने,
- ग) सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास मार्फत उत्थानशील, समुन्नत, स्वामित्व एवं समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माण गर्दै जानेछु ।
- घ) कोरोना लगायत सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्न र गुणस्तरीय स्वस्थ सेवा सर्वशुलभ बनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्य पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नति र स्वास्थ्य जनशक्ति विकासमा जोड दिँदै **“स्वस्थ नागरिक, समृद्ध नगरपालिका”** मूलनाराका साथ स्वास्थ्य क्षेत्रलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- ङ) विकासको शीघ्र प्रतिफल प्राप्त हुने र अगामी वर्ष भित्र सम्पन्न हुने पुरा आयोजना/योजनाहरू कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- च) गुणस्तरीय र जीवनपयोगी शिक्षा, सूचना प्रविधिको विस्तार आधारभूत स्वास्थ्य तथा खानेपानी लगायतका सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास तथा निर्माणलाई पहिलो प्राथमिकतासाथ राखिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

म आगामी आ.व. २०७८/७९ को विषयगत रूपमा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

निर्णय नं. १

यस कञ्चनरूप नगरपालिकाको आ.व.२०७८।०७९ को लागि कार्यपालिकाबाट छलफल भई नगर सभामा पेश भएका देहायका नीति तथा कार्यक्रम र वजेट सर्वसम्मत स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो ।

१.आर्थिक विकास

१.१ कृषि क्षेत्र :

- एकीकृत कृषि उत्पादन प्रणालीमा केन्द्रित रही सहकारी खेती र करार खेती, सहकारी करार खेती, सामुदायिक खेती र चक्लाबन्दी खेती मार्फत कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न र कृषकहरुको मनोबल उच्च राख्न लागत साँभेदारीमा कृषि विज्ञ, विजन, फलफूलका विरुवा, मल खाद, कृषि औजार, किटनाशक विषादी गुणस्तरिय मौसमी, बहुवर्षिय र वेमौसमी खेती सम्बन्धी तालिम सहज र सुलभ तरिकाबाट उपलब्ध गराउँदै आएकोमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोप तथा कृषिजन्य रोगका कारण कृषि वालीमा हुने क्षतिलाई परिपूरण गर्न कृषि बीमा कार्यक्रम लागू गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- कृषि उत्पादन तथा बजारीकरणको निमित्त महत्वपूर्ण स्थानहरुमा कृषि सडक निर्माण, कृषि उपज संकलन, भण्डारण वा विक्री केन्द्र निर्माण, सिंचाई प्रणाली विकास, कृषि विद्युतिकरण वा कृषि मिटर र समरसिवल जडान कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइने छ ।
- कृषि उपज तथा कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरताका लागि उद्यमशीलताको प्रबद्धन गर्न मल, विउ, कीटनाशक औषधीको उपलब्धता, उत्पादित वस्तुको भण्डारण तथा प्रशोधन र बजार व्यवस्थामा सहजीकरण गर्न र सिंचाई सुविधा प्रवृद्धन गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- किसानको लागत मुल्य प्राप्तीको सुनिश्चताको लागि कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्न नीतिगत तथा कार्यक्रमगत बनाई लागू गरिनेछ ।
- व्यवसायिक रुपमा आवद्ध भएका पशुपंक्षी तथा मत्स्य पालन कृषकहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कृषकहरुबाट सञ्चालित डेरी उद्योगलाई प्रोत्साहन एवम् समन्वय र सहकार्य गर्दै लगिनेछ ।
- स्थानीय तहभित्र रहेको वाँभो जग्गाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क संकलन गरी सो को पूर्ण उपयोगको व्यवस्था मिलाउन भूमि बैंकको आवधारणा कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने । यस्तो कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न कर सहूलियत तथा अनुदान लगायतका व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषिलाई मर्यादित पेशाका रूपमा स्थापित गराई युवालाई व्यवसायिक कृषि कार्यमा संलग्न हुन उत्प्रेरणा प्रदान गरिनेछ । वित्तीय संस्थाहरुको कृषि कार्य लगानी तथा सहूलियतपूर्ण कर्जामा आवद्ध हुन सहयोग गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने तथा फर्केका युवा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बहुउपयोगी परामर्श केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
- तरकारी, फलफूलका विज्ञ तथा विरुवाहरु निःशुल्क तथा किसानको लागत सहभागितामा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कृषियोग्य खेतीमा सिंचाई सुविधाको लागि कुलो पैनी मर्मत तथा साना सिंचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- आर्थिक रुपले अति विपन्न, श्रमिक तथा मजदुरलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन श्रममूलक प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरु छनौटमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
- कृषियोग्य जमिनको माटोको उर्वराशक्तिको मापनका लागि माटो परीक्षणका लागि राजविराज स्थित माटो परीक्षण केन्द्रसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- कृषि विज्ञ तथा प्राविधिकको सहयोगमा हात्तिबाट हुन सक्ने मानवीय तथा धनमालको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्ने आन्तरिक उपाय स्वरुप हात्तिले नरुचाउने र नखाने प्रकृतिका वालीहरु लगाउन किसानहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- स्थानीय सम्भाव्यताका आधारमा उत्पादन योग्य नगदे वाली तथा पशुपालनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र व्यावसायीकरणलाई बढावा दिदै उत्पादन तथा उत्पादकत्वको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- व्यावसायिकताका आधारमा उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन कृषकहरूको सीप अभिवृद्धि र प्रविधिमा पहुँच विस्तार गर्न कार्यक्रमिक र संस्थागत सुधार गरिनेछ ।
- कृषिमा यान्त्रीकरण, अध्ययन अनुसन्धान र प्रविधि हस्तांतरण गरी व्यावसायीकरण गर्न गैरसरकारी र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- कृषि उत्पादनलाई विशिष्टीकरण गर्न सम्भाव्यताका आधारमा एक वडा एक उत्पादक कार्यक्रम लागू गरिनेछ । यसका लागि स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघसँग समन्वय गरिनेछ ।

१.२ पशुपंक्षि क्षेत्र

- बालीनाली र पशु वस्तुका महामारी रोग र हानिकारक किराहरूको प्रकोप फैलिन नदिन तत्काल स्थलगत रूपमा सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- माछा उत्पादन बढाउन माछा खेतीमा कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिदै लैजानेछ ।
- अनियन्त्रित माछा/मासु पसलहरूलाई व्यवस्थित एवं सफा माछा/मासु पसल स्थापना गराई उपभोक्तालाई सहज उपलब्धताको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउँदै लगिनेछ ।
- पशु हाट बजारको व्यवस्था गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- मासु तथा दुग्ध पदार्थ उत्पादनको सम्भावित क्षेत्रहरूमा व्यवसायिक मासु तथा दुग्ध उत्पादन सम्बन्धी पकेट क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।
- व्यवसायिक पशुपालनको लागि आवश्यक हिउदे, वर्षे र बहुवर्षे घास लगाउन प्रोत्साहन गरिनेछ साथै त्यस्ता घासका विऊ सहज वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सवै वडाहरूमा पशु स्वास्थ्य शिविरको संचालन गरी निःशुल्क पशु स्वास्थ्य जाँच तथा औषधी वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- कृत्रिम गर्भाधारण कार्यक्रमलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्दै लगिने छ ।

१.३ सहकारी सम्बन्धी नीतिहरू :

- सहकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यगत क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहकारी शिक्षा तालिम, COPOMIS प्रविधिको विकास गर्दै आगामी आ.व.बाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको सघन अनुगमनलाई प्राथमिकतामा राखि संचालन गरिनेछ ।
- सहकारीलाई रोजगारी प्रवर्द्धन र दिगो सम्भाव्यताका आधारका रूपमा विस्तार गरिनेछ ।
- कृषि तथा गैरकृषि सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन गरी उत्पादन बढाईनेछ ।
- स्थानीय उत्पादन तथा अत्यावश्यक वस्तुहरूको आपूर्ति तथा बजारीकरणमा सहकारी संस्थाहरूलाई क्रियाशील तुल्याइनेछ ।
- स्थानीय सहकारी नीति, कानून प्रतिवादनका साथै मापदण्ड निर्धारण गरी नियमन समेत गरिनेछ ।

१.४ पर्यटन क्षेत्र :

- आन्तरिक एवं वाह्य पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न लब्ली पार्क देखि धारापानी धर्मेश्वरसम्म पैदलमार्ग निर्माण, धर्मेश्वर पर्यटकीय स्थललाई स्तरोन्नती कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ र विष्णु मन्दिर लगायत अन्य मठ मन्दिर, मस्जिदहरूमा आन्तरिक पर्यटन अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नगर भित्र रहेका धार्मिक, सास्कृतिक ऐतिहासिक र प्राकृतिक पूर्वाधारहरूको जिर्णोद्धार, विकास र प्रवर्द्धन गर्ने गरी वजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- पर्यटकीय स्थलहरूको एकिकृति विकासको लागि पर्यटन गुरुयोजनाको तयारी गरिनेछ ।

- नगरपालिकाबाट पर्यटकीय स्थल घोषणा भैसकेको धर्मेश्वर क्षेत्रको योजनाबद्ध विकासका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी सोहि बमोजिम विकासको कार्य संचालन गरिनेछ ।
- धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको वृत्तचित्र निर्माण गरी संचारमाध्यम तथा अनलाईन संचाको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकहरूलाई आकर्षित गरिनेछ ।
- आन्तरिक पर्यटनलाई बढावा दिने उद्देश्यले यस नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आन्तरिक तथा वाह्य भ्रमणको विदा मिलाई सो अवधिको सेवा सुविधाको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- वडा नं.६ मा अवस्थित गोर राजा मन्दिरलाई धार्मिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.५ उद्योग वाणिज्य सम्बन्धी नीतिहरू

- स्थानीय कच्चापदार्थमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्यमहरूको प्रावधान गर्न सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गरी उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरणको सुनिश्चितता प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्था गर्ने छु ।
- विदेशबाट फर्किएका तथा रोजगारीको खोजमा रहेको व्यक्तिहरूमा रहेको सीपको विवरण समेत रोजगार सूचना केन्द्रमा अद्यावधिक गरी त्यस्तो जनशक्तिलाई स्थानीय तहभित्र उपलब्ध हुने निर्माण, सेवा, व्यवसाय, उद्योग, कृषि, लगायतका क्षेत्रमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत रोजगारी प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ ।
- विभिन्न प्रकारका सम्भाव्य उद्योग तथा व्यवसाय विकास एवं विस्तार गरी नगर क्षेत्रमा उत्पादकत्व, उत्पादन, रोजगार र आय आर्जनका अवसरहरूलाई अधिकतम उपयोग गरिनेछ ।
- संघीय सरकारको एक स्थानीय तह एक औद्योगिक ग्रामको नीति बमोजिम नगरपालिका वडा नं. ११मा स्थापना, विकास र व्यवस्थापन सार्वजनिक निजी सांभेदारी ढाँचामा एक औद्योगिकक्षेत्र निर्माणका लागि नीति अवलम्बन गर्दै उक्त कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा रोजगारी प्रवर्द्धन गर्नका लागि औद्योगिक क्षेत्रको स्थापना गरी स्वदेशी लगानीकर्तालाई लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

२.१. शिक्षा युवा तथा खेलकुद :

- नगर शिक्षा ऐन र कार्यविधि अनुरूप शिक्षा नीति तय गरिनेछ र नगर शिक्षा गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । सार्वजनिक विद्यालयमा गुणस्तर सुधारका लागि सूचकमा आधारित गुणस्तर मापन गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा विद्यालयहरूलाई पूर्वाधार मैत्री विद्यालय बनाउन वालमैत्री कक्षा कोठा, छात्रा शौचालय, खेलमैदान, इन्टरनेट सुविधा सहितको पुस्तकालय स्थापना र ल्यावको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगर खेलकुदको विकासको लागि संघीय र प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा मदन भण्डारी खेलग्राम निर्माण गर्न तदारुकताका साथ लागि पर्नेछौं ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षा स्वयंसेवक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ को कारणले रोजगारी गुमाएका युवाहरूका लागि युवा स्वरोजगार तथा लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय बन्द रहेको अवस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम वैकल्पिक विधिहरूको प्रयोग गरी पठनपाठन सुचारु गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष र प्रधानाध्यापकहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरी मार्ग प्रशस्त गरिनेछ ।

- सामाजिक दुरी कायम गरी विद्यालय संचालन गर्न नेपाल सरकारबाट निर्णय भएको अवस्थामा स्वास्थ्य सम्बन्धी मापदण्ड पालना गरी पठनपाठनलाई नियमित गर्न आवश्यक पर्ने पूर्वाधार निर्माण, खानेपानी, शौचालय तथा सरसफाईको प्रबन्ध गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक तालिमको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूका बालकलवहरूलाई अभि प्रभावकारी बनाई शैक्षिक सुधारको सहयोगीको रूपमा विकास गरिनेछ साथै आवश्यक खेल सामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यालयमा शिक्षकको नियमित हाजिरीलाई प्रविधिमैत्री बनाउन विद्युतीय हाजिरीको जडान गरिनेछ र सो को अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको तथ्याङ्कलाई एकिकृत र व्यवस्थित गर्नका लागि सफ्टवेयर जडान गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा अत्यावश्यक देखिएका पूर्वाधार तथा मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आगामी आर्थिक वर्षमा नगर क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूमा अध्ययनरत बालबालिकाहरूको अन्तरनिहित क्षमता प्रफुटनका लागि नगरस्तरीय अतिरिक्त कृयाकलाप संचालन गरिनेछ ।
- नतिजाको आधारमा उत्कृष्ट विद्यालय, शिक्षक र विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार तथा सम्मानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूको सघन अनुगमन कार्यलाई नियमित र प्रभावकारी तुल्याइनेछ । यस कार्यक्रमा आवश्यकता अनुसार सरोकारवाला र विज्ञको समेत सहयोग लिइनेछ ।
- नमूना विद्यालयका लागि बालमैत्रीपूर्ण व्यवहार, हरित वातावरणमैत्री, प्रविधियुक्त, पर्याप्त विषयगत शिक्षकहरू, खेल मैदान भएको सुविधासम्पन्न विद्यालय स्थापना वा स्तरवृद्धि गरिनेछ ।
- बालमैत्री नगर घोषणा भई बालमैत्रीका आधारभूत सूचांकहरू निरन्तर रूपमा पूरा गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत दलित, उत्पीडित, असहाय, सीमान्तकृत, आर्थिक अवस्था कमजोर भएका अल्पसंख्यक तथा जेहन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यार्थी संख्याका अनुपातमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिनेछ । त्यस क्रममा विषयगत र महिला शिक्षकको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिनेछ । विद्यार्थी संख्याका आधारमा सबै विद्यालयमा सुविधासम्पन्न, प्रविधिमैत्री, बालमैत्री कक्षाकोठा व्यवस्था गरिनेछ । फर्निचर, शौचालय, खानेपानी, पुस्तकालय, प्रयोगशाला, आईसीटी ल्याब व्यवस्था हुने गरी निर्माण, विकास वा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- युवाको सीप, ज्ञान र क्षमतालाई नगर विकास एवं कार्यक्षमता अभिवृद्धिमा प्रयोग गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाको वडा नं. ९ स्थित विष्णु सामुदायिक वन समितिले हाल भोग चलन गरिरहेको १२४-८-१२ जग्गा यस नगरपालिकाको स्वामित्वमा भोगाधिकार ल्याउन सम्बन्धित मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने र राष्ट्रिय गौरवका योजनामा पर्न गएको मदन भण्डारी खेल ग्रामको DPR, माटो परीक्षण, वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA) गराउने र उक्त खेल ग्राम आ.व.०७८।०७९ मा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

२.२ स्वास्थ्य

- कोभिड-१९ महामारीले श्रृजित जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित जोखिम कम गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरी आवश्यकतानुसार होलिडङ्ग सेन्टर, आइसोलेशन केन्द्र स्थापनाको साथै पाँच(५) वेडको कोभिड अस्पताल र तीन जना डाक्टर भर्ना गरी सेवा प्रवाह गरिएको छ । जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूको पहिचान, पि.सि.आर. तथा एन्टिजन विधिबाट परीक्षण र रोग संक्रमित व्यक्तिको उपचार कार्यमा औषधी किट घर/घरमा वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । संक्रमितलाई बाहिर उपचारार्थ जानु परेमा निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराइएको छ । मृतक परिवारलाई काजक्रिया खर्च प्रति व्यक्ति रु.२५,०००।-(पच्चिस हजार) को दरले उपलब्ध गराइएको छ । सब व्यस्थापन एवं लास जलाउनु परेमा निःशुल्क दाउराको समेत व्यवस्था मिलाइएको छ ।

- कोभिड-१९ को संक्रमणको तेश्रो तथा चौथो भेरियन्टको संक्रमण यस नगरपालिकामा फैलिन नदिन पूर्व तयारी साथ अगाडी बढाईनेछ ।
- जनताको प्राथमिक स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तर तथा स्तरीय बनाउँदै प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कंचनपुरमा विशेषज्ञ सेवा साथै जटिलता युक्त प्रसुति सेवाको व्यवस्थापनको लागि अपरेशन सहितको (CEONC) सेवा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- कञ्चनरुप नगरपालिका भित्रका गर्भवती महिलालाई प्रसुती सेवाको लागि नगरभरीको वर्थिङ्ग सेन्टरमा आउन तथा जटिलता भई बाहिर प्रेषण गर्नु पर्दा निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्व नगर घोषणाको लागि गर्भवती महिलालाई भिडियो एक्स-रे सेवा, क्याल्सियम चक्की र फोलिक एसिड चक्की तथा सुत्केरी महिलाको लागि निःशुल्क स्यानटरी प्याडको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गर्भवती सेवा, सुत्केरी सेवालाई स्तरीय तथा सेवामूलक बनाउन “हेलो सिस्टर” कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- कञ्चनरुप बासीको लागि समय देखिको प्रतिक्षामा रहेको सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालन अनुमति प्राप्त गरी कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेको छ । साथै २४सै घण्टा आकस्मिक सेवा पनि सञ्चालनमा ल्याइएको छ ।
- कोभिडको प्रभावलाई न्यूनिकरण गर्न संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी कोभिड विरुद्धको खोपको व्यवस्थापन गरी सबै नगरबासीलाई खोपको सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
- कोरोना प्रभावित उपचारमा प्रत्यक्ष संलग्न तथा सोसँग सम्बन्धित जिम्मेवारीमा रहेका सबै कर्मचारीहरूका लागि स्वास्थ्य बीमा सुविधा लगायत उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ । कोरोना नियन्त्रण र उपचारका लागि सार्वजनिक निजी साँभेदारीको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नियमित खोप सेवालाई प्रभावकारी बनाई पूर्ण सुरक्षित मातृत्व नगरको अवधारणा अनुरूप स्वास्थ्य चौकी र प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा क्रमशः सुविधा सम्पन्न वर्थिङ्ग सेन्टर निर्माण तथा विस्तार गर्दै लगिनेछ । आगामी आ.व.मा वैरवा र घोघनपुर स्वास्थ्य चौकीमा वर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । संघ र प्रदेश सरकारको समन्वय र साँभेदारीमा पूर्ण सुरक्षित मातृत्व, पूर्ण खोपयुक्त नगर र कुपोषण मुक्त पूर्ण पोषण नगर घोषणा गर्ने गरी अभियानको रूपमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- पूर्ण खोप नगरपालिका दिगोपनाको लागि तथा सेवा पहुँचमा वृद्धिको लागि नियमित खोप सेवालाई प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकाको एक स्थानमा प्रत्येक हप्ता खोप सेवा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- कुपोषणबाट ग्रसित सुनौलो हजार दिनका महिला तथा बालबालिकाहरूको लागि बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै सन्तुलित पोषण र विविधतायुक्त खानाको लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम पोषण भोला तथा पोषिलो आहार कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै कुपोषण मुक्त नगर बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- “पूर्ण पोषण युक्त नगरपालिका घोषणा” तथा सेवा निरन्तरताको लागि स्थानिय स्तरबाटै बालबालिकाको नियमित तौल तथा पाखुराको जाँचको व्यवस्था मिलाई कञ्चनरुप नगरपालिकामा पोषण पुनर्स्थापना केन्द्र सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
- “नमूना पोषण गाउँ” बनाई बहुक्षेत्रिय पोषणको प्रभावकारीतालाई वृद्धि गरिनेछ ।
- मानसिक स्वास्थ्य सेवाको लागि कंचनपुर प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा मानसिक परामर्श केन्द्र तथा मानसिक रोगीको व्यवस्थापनको लागि सुधार केन्द्र निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकालाई आर्थिक रूपमा आत्म निर्भर बनाउन निजहरूको संलग्नतामा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका स्यानटरी प्याड उद्योग सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- सबै नागरिकको स्वास्थ्य बीमामा पहुँच गराई पेन (नसर्ने रोग सम्बन्धी) कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरि निरन्तरता दिईनेछ ।
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा तथा दक्ष जनशक्तिको लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- संक्रमण जोखिम रहँदासम्म अशक्त, असहाय एवं आर्थिक रूपले विपन्न गर्भवति महिला, जेष्ठ नागरीक एवं अपांग भएका व्यक्तिहरूलाई राहतका कार्यक्रम संचालन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

- कोभिड-१९ मा स्थानीय तहमा खटिने स्वास्थ्य, खानेपानी, एम्बुलेन्स, दमकल लगायत अग्रपतिमा रहेका जनशक्तिलाई स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री (मास्क,पन्जा,सेनिटाईजर पिपिई) हरुको अभाव नहुने गरी बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- कोभिड-१९ को सक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि क्षमता विकास तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छ ।
- कोभिड-१९ का कारण विधार्थी, गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरीक, अपांगता भएका व्यक्ति, डिप्रेसनमा रहेका व्यक्ति तथा मनोसामाजिक परामर्श आवश्यक पर्ने व्यक्तिहरुलाई मनोपरामर्श सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय गैर सरकारी संघ संस्थासंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्यसंस्था, स्वास्थ्य चौकी तथा स्वास्थ्य एकाइबाट प्रदान गरिने खोप सेवा, सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाहरु र उपचारात्मक सेवाको लागि आवश्यक औषधी, उपकरण तथा स्वास्थ्य सामग्रीको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- खोप, सुरक्षित मातृत्व, प्रजनन स्वास्थ्य, पोषण जस्ता जनस्वास्थ्यसंग सम्बन्धित आधारभूत सेवा सुविधालाई प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई परिचालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ ।
- वर्थिंग सेन्टर संचालनमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा नियमित विद्युत आपूर्तिको लागि सोलार पावर व्याकअप जडान गरिनेछ ।
- प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र कञ्चनपुरमा सर्पदंश सेवाको सुरुवात गरिनेछ । साथै विस्तारित सेवा संचालनका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी अस्पताल, स्वास्थ्य संस्थासंग समन्वय गरी घुम्ति स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गरिनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिका पूर्ण खोप सुनिश्चित नगर घोषणा भई सकेको छ । पूर्ण खोप सुनिश्चित र दीगोपनाका लागि आवश्यक प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा नागरिक बडापत्र तथा सूचना पाटीको अनिवार्य व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका गरिव, दलित, पिछडिएका महिलाहरु तथा अन्य विपन्न महिलाहरुमा विध्यमान रहेको आङ्ग खस्ने रोगको स्क्रिनिङ्ग गरी पाठेघरको रोगको निदान र उपचार तथा शल्य क्रियाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिकालाई Zero Home Delivery घोषणा गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा क्षयरोग निदानको लागि खकार परीक्षण शिविर संचालन गरी कञ्चनरूप नगरपालिकालाई क्षयरोग मुक्त नगर घोषणा गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालाई प्रचार प्रसार र थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- आगामी आ.व.मा कम्तिमा एउटा विशेषज्ञ डाक्टरहरुको व्यवस्था गरी आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- आयुर्वेद सम्बन्धि औषधि खरीदका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीमैत्री प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका साथै जेष्ठ नागरिक जीवन सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकाले स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालबाट ७० वर्ष उमेर नाघेका जेष्ठ नागरिकलाई नि:शुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाको जनताको स्वास्थ्य सेवा सरल, सहज र गुणस्तरीय सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले टेलि मेडिसिन सेवा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

२.३ खानेपानी तथा सरसफाई

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका केही वडाहरुमा देखिएको खानेपानीको समस्यालाई समाधान गर्नका लागि नगरको आफ्नै श्रोत तथा वाह्य दातृ संघसंस्थासंगको सहयोगमा खानेपानी आयोजनाहरु संचालन गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय खानेपानी उपलब्ध गराउनु महंगो लागत पर्ने र सो को नियमित मर्मत सम्भार गरी दिगोपना समेतको प्रत्याभूति गर्नु पर्ने सन्दर्भमा उपभोक्ताबाट केहि मात्रामा शुल्क उठाउने नीति लिइनेछ ।
- शौचालयको निर्माण र नियमित प्रयोग, सावुन पानीले हात धुने वानी लगायतका सरसफाईका आधारभूत कुराहरुलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारी र गैरसरकारी संघसंस्थाहरुलाई परिचालन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेट समेत विनियोजन गरिनेछ ।

- खानेपानी तथा सरसफाईको अवस्थामा कमजोर स्थितिमा रहेका अति विपन्न र दलित घर परिवारलाई शौचालय निर्माण तथा प्रयोग र सरसफाईका सम्बन्धमा वस्तुगत सहायता उपलब्ध गराइनेछ ।
- बृहत खानेपानी आयोजना संचालन नभएका स्थानहरूमा खानेपानी समस्याको समाधानको लागि आवश्यक समर्सियल पम्प तथा स्यालो ट्युबेल जडान कार्यलाई संचालन गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि डिजिटल वास प्रोफाईल तयार गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।
- प्रत्येक घरपरिवारमा एक घर एक धारा र एक चर्पी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयमा छात्रा र छात्रका लागि छुट्टै शौचालय निर्माण र खानेपानी उपलब्ध गराइनेछ ।
- शहरी तथा शहर उन्मुख क्षेत्रमा ढल तथा फोहरमैला व्यवस्थापन हुनेछ ।

२.४ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- ज्येष्ठ नागरिकको सुरक्षा सम्मान र स्वास्थ्य परीक्षणको लागि विशेष सहयोग कार्यक्रम ल्याइनेछ र वृद्धाश्रम निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगर बालबालिका सम्बन्धी ऐन निर्माण गरी बालश्रम मुक्त नगर बनाउने अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाहरूलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउन महिला सशक्तिकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । महिला सशक्तिकरणको लागि सारभूत लैङ्गिक नीति तय गरिनेछ । हिंसामा परेका महिलाको तत्कालिन सुरक्षाको लागि सञ्चालनमा आएको सेफ हाउसलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अपाङ्गताहरूको हकहित संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आवश्यकता पहिचान गरी सहायक सामग्री उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संभाव्यता अध्ययन गरी वीउपूजी समेतको वस्तुगत टेवा र शीपमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बालिकाहरूको विशेष संरक्षणका लागि आत्मरक्षा तालिम (Self-defense training) सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा बाल पुस्तकालय स्थापनाको पहल गरिनेछ ।
- एकल महिलाहरूको शीप तथा दक्षता अभिवृद्धिका लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बाल विवाह, निकृष्ट प्रकारको दाइजो, बालश्रम, दहेज प्रथा, बहु विवाह, बोक्सीको आरोप जस्ता सामाजिक कुरीती अन्त्यका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी यसको अन्त्य गर्ने नीति लिइने छ ।
- नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने उपभोक्ताहरूमा महिला/दलित, अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरूलाई अनिवार्य रुपमा सहभागी गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सडक तथा अनाथ बालबालिकाहरूको आपत्कालिन उद्धार तथा राहत र पुनस्थापना कार्यक्रम स्थानीय संघ संस्थाहरूसंगको साभेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
- विभिन्न प्रकारका हिंसाबाट पिडित महिलाहरूलाई तत्काल उद्धार गर्नको लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालनामा ल्याई सेवा उपलब्ध गराइने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको निशुल्क स्वास्थ्य शिविर संचालन तथा सम्मानको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिकहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई नयाँ पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नका लागि पुस्तान्तर वीच अन्तरकृया कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- एकल महिलाहरूको सीप र दक्षतामा अभिवृद्धि गरी आर्थिक रूपमा सवल बनाउने प्रयास स्वरूप उनिहरूको सशक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- बाल विवाह, बालश्रम तथा बाल दुर्व्यवहार सम्बन्धि सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- बालश्रमिकहरूलाई उनीहरूको परिवारलाई आर्थिक उपार्जनका क्षेत्रमा सहयोग गर्न विऊ पूज्नी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- दलित, आदिवासी जनजाती, मधेशी, थारू, मुस्लिम तथा अल्पसंख्यकहरूको विकास र उत्थानका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

- महिला, बालबालिका, सामाजिक एवं आर्थिक रूपले कमजोर वर्ग र अल्पसंख्यकका सरोकारलाई मूलप्रवाहीकरण गरी दिगो विकास लक्ष्यको कोही नछोडिऊन (No one leave behind) भन्ने सिद्धान्त अवलम्बन गरिनेछ ।
- किशोर किशोरीका लागि व्यवहारिक र जीवनपयोगी सीप प्रदान गरिने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति र विशेष गरी महिलामाथि हुनसक्ने हिंसा अन्त्य गर्दै रोजगारी र स्वरोजगारी उन्मुख कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित, आदिवासी, जनजाति, मुस्लिम, मधेशी र अल्पसंख्यकहरुको सशक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित समुदायको विकासमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न नगरबाट सञ्चालित योजना, उपभोक्ता समिति र अन्य विभिन्न समितिहरुमा अनिवार्य सहभागिताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२.५ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी नीतिहरू

- हाल सञ्चालनमा रहेका र अब सञ्चालनका लागि अनुमति लिने गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्थाले नगरपालिकामा दर्ता अनुमति लिनु पर्नेछ । यसको लागि नगरपालिकाबाट नियम एवं कार्यविधि बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर भित्र दर्ता भएका गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्थाको नियमन, खारेजी र विघटन गर्न अधिकार नगरपालिकाको हुनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्र कार्य गर्न चाहने गैर सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, सहकारी संस्थाहरुले आफ्नो कार्यक्रम र बजेट नगरसभाबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- कानून बमोजिम कार्य नगरेमा गैसस सामुदायिक संस्था र सहकारी संस्था माथि निरीक्षण गर्ने र कारवाहीको दायरामा ल्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर-सरकारी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी नगरको प्राथमिकताका क्षेत्रहरुमा परिचालन गरिनेछ ।

२.६ संस्कृती प्रवर्द्धन

- संस्कृति संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि ऐतिहासिक पुरातात्विक साँस्कृतिक, धार्मिक महत्वका पूर्वाधारको निर्माण, संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- नगरभित्र परम्परादेखि चलिआएका धार्मिक एवं साँस्कृतिक मेला तथा पर्वहरुलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नका लागि तोकिए बमोजिम आर्थिक सहायता उपलब्ध गराईनेछ ।
- लोपोन्मुख रूपमा रहेका संस्कृती तथा सम्पदाहरुलाई जगेर्ना र संरक्षण गर्न विशेष सहयोग र सहजिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- धार्मिक, साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरुको खोज अनुसन्धान, निर्माण, जिर्णोद्धार तथा संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. पूर्वाधार क्षेत्र :

३.१. सडक तथा पुल

- नगरभित्रका सडकहरुलाई नगर यातायात गुरुयोजनाको निर्माण गरी विभिन्न श्रेणीमा वर्गिकरण र प्राथमिकिकरण गरी सोहि बमोजिम बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- पूर्वाधार योजनाहरुको लागत इष्टिमेट, स्थलगत अनुगमन तथा मुल्यांकन कार्यलाई छिटो, छरितो तथा प्रभावकारी तवरले सम्पन्न गर्नका लागि जनशक्तिलाई आवश्यक तालिम, प्रविधिगत सहयोग तथा टुल्सहरुको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।
- पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यकतानुसार सर्वेक्षण, डिजाइन, सम्भाव्यता अध्ययन, विस्तृत परियोजना दस्तावेज (DPR) तयारी आदि कार्यको मापदण्ड निर्धारण गरी प्राविधिक अध्ययन गरिनेछ । यस्तो कार्यमा प्रदेश, संघीय सरकार तथा विकास साझेदारसँग समन्वय गरी नगरपालिकाभित्र उचित संयन्त्र निर्माण र सहयोग परिचालन गरिनेछ ।

- स्थानीय पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, पुनर्निर्माण कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक संयन्त्र निर्माण गरिनेछ । यस कार्यमा संघीय तथा प्रदेश सरकार र विकास साँभेदारको सहयोग आवश्यकानुसार समन्वय गरी परिचालन गरिनेछ ।
- निश्चित मापदण्डका आधारमा नगर गौरवका आयोजनाहरूको पहिचान र सञ्चालन गरिनेछ ।

३.२ सिंचाई

- कृषियोग्य जमिनको पर्याप्तताका वावजुद उत्पादन र उत्पादकत्वको अवस्था कमजोर रहेको यस नगरभित्रका खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि साना सिंचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस नगरभित्र भएर जाने चन्द्र नहर र अन्य पानीका श्रोतहरूबाट बढी भन्दा बढी जमिनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि पोर्टेबल वाटर पम्पको व्यवस्था गरी सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- डिप बोरिंग मार्फत खेतीयोग्य जमिनमा सिंचाई उपलब्ध गराउन कृषि विद्युतीकरणलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यसका लागि विद्युत प्राधिकरणको स्थानीय कार्यालयसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

३.३ भवन तथा शहरी विकास

- यस कञ्चनरूप न.पा.मा सञ्चालन भईरहेका र हुने क्रममा रहेका कन्सलटेन्सीहरूको दर्ता नविकरण अनिवार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- घरनक्सा डिजाइन ड्रइङ्ग पेशामा आवद्ध कन्सलटेन्सी तथा प्राविधिकलाई अनिवार्य रूपमा सूचीकृत हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- घरनक्सा डिजाई ड्रइङ्ग गरे वापत सेवाग्राहीसँग कन्सलटेन्सीले लिने दस्तुरमा एकरूपता ल्याउन न.पा.स्वयंले शुल्क निर्धारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- यस न.पा.मा रहेका मुख्य सडक, शाखा सडकको क्षेत्र अधिकार यस नगरपालिकाको MTMP बनाई भवन मापदण्ड २०७२ तथा राष्ट्रिय भवन संहिता २०६० अनुसार लागू गरिनेछ ।
- नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण प्रकृत्यालाई प्रभावकारी तथा पारदर्शिता बनाउनलाई Building permit system software सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- भवन निर्माणसँग आवद्ध भएको यस नगरपालिका भित्र रहेको निर्माणकर्मी, ठेकेदार र डकमीहरूको लागि तालिम गोष्ठीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- निजी तथा सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गराई मात्र निर्माण गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- नगरभित्रको ढल निकासको उचित प्रबन्ध गर्नका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा ढल निकास गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । सो गुरुयोजना बमोजिम मात्र ढल सम्बन्धी योजनाहरूमा बजेट विनियोजनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिकाले स्थानीय स्तरमा सञ्चालन भईरहेका र हुने क्रममा रहेका व्यवसायहरूको दर्ता, नविकरण अनिवार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ र दर्ता गर्न अटेर गर्ने व्यवसायीहरूको व्यवसाय बन्द गरिनेछ ।
- दर्ता भएका व्यवसायलाई अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । स्थानीय स्तरमा स्थापना भएको व्यवसायहरूको तथ्याङ्क सल्लन दुरुस्त गरी अभिलेख राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट बजार तथा हाटबजारको व्यवस्थापन र नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- दर्ता भएका इजाजत प्राप्त व्यवसायिक फर्महरूले प्रत्येक वर्ष नगरपालिकामा नविकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था लागू गरिएको छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र बन्ने सबै घर मापदण्ड अनुसार भुकम्प प्रतिरोधात्मक घर निर्माण हुनेछन् ।
- भूउपयोग योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- व्यवस्थित बस्ती विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा आउनेछ ।

- व्यवस्थित बस्ती घडेरी विकास सम्बन्धी कामका लागि स्वीकृत मापदण्ड अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गरिव घर पहिचान र सुकुम्वासी तथा अव्यस्थित घरपरिवार व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- कृषियोग्य जमिनमा बस्ती विकासलाई निरूत्साहन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण हुने सबै प्रकारका निजी, सार्वजनिक तथा सरकारी भवनहरू नगरपालिकाको इजाजत प्राप्त गरी मात्र निर्माण हुने व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
- बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत निर्माण मापदण्ड, २०७२ तथा राष्ट्रिय भवन संहिता, २०७० लाई पूर्णतः पालना गराइनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरपालिका घोषणा हुनु पूर्व साविक गा.वि.स.क्षेत्रभित्र निर्माण भएका घरहरूलाई भवन निर्माण इजाजत तथा नक्सा अभिलेखिकरणको २०७२ साल वैशाख अगाडी निर्माण भएका घरको लगत लिई छोटो समयमावधि अभिलेखिकरण काम अन्त्य गरिनेछ ।
- भवन निर्माण नक्सा पास गर्दा अनिवार्य रूपमा एक घर एक चर्पी दुई विरूवा रोप्ने परिपाटीको अनिवार्य गरिनेछ ।
- भवन सम्पन्नताको प्रमाणपत्र दिंदा सार्वजनिक स्थलमा रहेको निर्माण सामाग्रीहरू हटाएपछि मात्र प्रमाण-पत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
- साविक नगरपालिका घोषणा हुनु निर्मित भवनहरू र बस्ती विकास शहरी योजना तथा भवन निर्माण यथाशिघ्र अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । त्यस्ता मापदण्ड पुरा नभएका साविक निर्माण भई सकेका भवनहरूलाई नगरकार्यपालिकाको बैठकबाट आवश्यक प्रकृया तोकी अभिलेखिकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण कार्यमा टेवा पुगोस भन्ने उद्देश्यले भवन निर्माण तथा पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी आधारभूत तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- नगर भित्र निर्माण हुने निजी घरहरूको निर्माणका लागि आवश्यक मापदण्ड निर्धारणका लागि राष्ट्रिय भवन निर्माण संहिताको अधिनमा रहि स्थानीय भवन निर्माण मापदण्ड स्विकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

४.१ वन तथा भुसंरक्षण

- “जहाँ बाटो त्यहाँ रुख त्यसैले ल्याउँछ परम सुख” भन्ने प्रदेश सरकारले लिएको नारालाई साकार पार्न आगामी बाटो निर्माण गर्दा नगरपालिकाबाट सञ्चालित प्रत्येक योजनामा नारा अनुरूप अनिवार्य विरूवा रोप्ने नीति लिने छौं ।
- सडक क्षेत्र, सार्वजनिक स्थल, नदी किनार, वनक्षेत्र लगायत निजी क्षेत्रमा समेत वृक्षारोपण गरी हरियाली प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- कञ्चनरूप नगरलाई हरित नगरीको रूपमा विकास गर्न संघीय सरकारको नीति अनुरूप एक नागरिक एक फलफूलको विरूवा रोप्ने कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा लागू गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले पानीको श्रोतको सदुपयोग गरी भैरहेको पोखरी, तालहरूमा माछा पालन गर्ने तथा इच्छुक कृषक तथा फार्महरू परिचालन गरी मत्स्य पालनलाई बढावा दिइनेछ ।
- सामुदायिक वन क्षेत्रबाट प्राप्त आमदानीलाई स्थानीय वन विकासमा लगानी गर्न र स्थानीय स्तरको विकासको लागि प्रेरित गरिनेछ ।
- नगर भित्रको राष्ट्रिय वन, सामुदायिक वन संरक्षण र सामुदायिक वन व्यवस्थापन समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरी खाली प्रति जग्गामा वृक्षारोपण गरी हरियाली नगर बनाउने नीति लिइने छ ।

४.२. विपद व्यवस्थापन

- कोभिड -१९ बाहेकका विपद्हरूको रोकथाम तथा न्यूनीकरणको लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभका कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- पूर्वाधार विकासका क्रियाकलापहरू संचालन गर्दा विपद् जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्रविन्दुमा राखी कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुग्ने गरी डिजाइन तथा इष्टिमेट गर्न व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- विपद्को पुर्वतयारी र त्यसको क्षतिको न्यूनिकरण गर्नको लागि क्षेत्रगत रणनीति तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- सम्भावित प्रकोपको नियन्त्रणको लागि उपयुक्त ठाउँमा बाँध, तटबन्ध, पुल तथा निकासहरूको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विकासबाट हुन सक्ने विनासलाई न्यूनिकरण गरी विकासलाई दिगो बनाउन अधिकतम रूपमा श्रममुलक प्रविधिमा जोड दिइनेछ । साना विकास योजनामा मेसिनरी सामाग्रीहरूको प्रयोगलाई निरूत्साहित गरिनेछ ।
- विपद्को समयमा आपतकालिन उद्धार र राहतको लागि खुला सार्वजनिक स्थानको पहिचान गरी आपतकालिन आश्रयस्थलको रूपमा विकास गरिनेछ । आपतकालिन समयमा आइपर्ने खाद्यान्न र पानीको व्यवस्था गर्न स्थानीय व्यापारी वा संघसंस्थासंग वार्षिक संभौता गरी तोकिएको परिमाणको खाद्यान्न र पानीको संचितिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विपद्बाट हुनसक्ने क्षतिको तत्काल उदार, राहत र पूर्नस्थापनाका लागि आवश्यक जनशक्ति, सामाग्री खरीद तथा श्रोतको पहिचान गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापन कोषको प्रयोगलाई अभ्यवस्थित गर्न कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
- चुरे पहाडबाट उत्पति भएका महुली, सुन्दरी, पौडा, बान्द्रा, राई खोला, बघुवा, बभना र खोत्तरदेवी खोला आदी नदी नालाहरूबाट वर्षाको समयमा आउने भेल बाढीबाट हुने क्षति र कटान रोकनको लागि सघन रूपमा नदी नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समेत आवश्यक बजेटको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- वन्यजन्तु तथा हात्ति आतंकबाट हुने मानवीय, आर्थिक तथा भौतिक क्षती हुन नदिन संघीय सरकार, प्रदेश सरकारसंग समन्वय र सहकार्य गरी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक कदम चालिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, व्यवस्थापन, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न दक्ष जनशक्तिको विकास गर्न तालिम, गोष्ठी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापन गर्न विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- प्लाष्टिक भोलाको सट्टा सुती, जुट वा कागजका भोला प्रयोगमा ल्याईने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- एम्बुलेन्स, दमकल, जस्ता सेवालालाई चौबीसै घण्टा संचालन हुने गरी तयारी हालतमा राख्न आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।

४.३ फोहोरमैला व्यवस्थापन

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न उद्योग वाणिज्य संघसंग समन्वय सहकार्य गरी व्यवस्थित गरिनेछ । यसको लागि आगामी आर्थिक वर्ष भित्र फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि डम्पिंग साईटको निर्माणलाई पूर्णता दिई संचालनमा ल्याइनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि घर नक्सा पास गर्दा अनिवार्य रूपमा शौचालय र सेफ्टी ट्यांकी निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्था लागू गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र छोडिने छाडा पशु चौपाया, सडक किनारामा पशु बाँध्ने प्रणालिलाई निरूत्साहित गरिनेछ । सार्वजनिक स्थलमा छाडिएका छाडा पशुहरूलाई नियन्त्रणमा लिइ कान्जी हाउसमा राखिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रलाई चालु आ.व मा साथै पूर्ण सरसफाईयुक्त नगरको लागि सरसफाईका विशेष कार्यक्रमहरू निजी क्षेत्रको सांभेदारीमा संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- सार्वजनिक स्थलमा निर्माणाधिन सार्वजनिक शौचालयहरू आगामी आ.व.मा निर्माण सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याइनेछ । तिनिहरूको नियमित सरसफाई र मर्मत सम्भारको उचित व्यवस्था मिलाइने छ ।

४.४ जलाधार संरक्षण

- वन जंगल, वन्यजन्तु, ढुंगा, गिटी बालुवा, नदी, खोला, खानी आदी प्राकृतिक श्रोतहरूको पहिचान गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनले तोकेको परिमाणमा मात्र उत्खनन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पानीको श्रोत, मुहान, पोखरी, तलाउ लगायतका जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- वन पैदावार, ढुंगा, बालुवाको चोरी निकासीलाई नियन्त्रण गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- सिमसारको उचित संरक्षण, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन गर्न अध्ययन गरी संरक्षण नीति ल्याइनेछ ।

४.५ वारूणयन्त्र संचालन र व्यवस्थापन

- वारूणयन्त्र संचालनको लागि आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वारूणयन्त्र संचालनको लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- वारूणयन्त्रको सुरक्षा, मर्मत र तयारी अवस्थामा राख्नका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास

५.१ मानव संशाधन विकास

- नगरपालिका, वडा कार्यालय तथा विषयगत शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरू Need Base Analysing गरी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यकता को पहिचान गरी सोही अनुसार सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रदान हुने सेवाहरूलाई पारदर्शी, जवाफदेही, नियमित, मित्तव्ययी बनाइनेछ । यसका लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, खर्च सार्वजनिकीकरण, गुनासो व्यवस्थापन, लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माण र विश्लेषण जस्ता विधि अपनाइनेछ ।
- पत्रकारिता क्षेत्रलाई मर्यादित तथा व्यवस्थित गर्न पत्रकारहरूलाई तालिम, सम्मान साथै पुरस्कृत गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट काम गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- वित्तीय व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सम्वन्धित कर्मचारीहरूलाई तालिम व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका स्वास्थ्यकर्मिहरू लगायत सबै विषयगत शाखा र नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको सेवासंग सम्वन्धित विभिन्न तालिमहरू उपलब्ध गराइनेछ ।

५.२ न्यायिक समिति सम्बन्धी नीति:

- न्यायिक समितिले कानून वमोजिमको विवादहरूमा न्याय निरूपण सर्वसम्मत गर्ने, नभएमा बहुमतको राय अनुसार न्याय समितिको निर्णय हुनेछ ।
- विवादको सम्बन्धमा न्यायकर्ता सदस्यहरूको कुनै पनि प्रकारको स्वार्थ रहेमा त्यस्तो व्यक्तिले विवादको कार्वाही किनारा लगाउन पाउने छैन ।
- विवादको निरूपण गर्दा सम्भव भएसम्म मेलमिलापलाई प्राथमिकता दिई दुवै पक्षको सहमतीमा जीत जीतको मूल्यमान्यतालाई मिलापत्र गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि त्यस समितिका सदस्यहरूलाई न्यूनतम पुर्षक्ष र कार्यविधि एवं अधिकारको अनुशिक्षण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिको व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकाले छुट्टै कानूनी शाखा र कानूनी सल्लाहकारको व्यवस्था गरी न्याय सम्पादन कार्यलाई कार्यान्वयन गरिदै गएकोमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- न्यायिक समितिले मुद्दा तथा विवादको सुनुवाईको क्रममा आवश्यकता अनुसार सम्वन्धित विज्ञ र सरोकारवालाहरूको सहायता लिन सकिनेछ ।
- प्रत्येक वडामा सामुदायिक मेलमिलाप समिति गठन गरी सामुदायिक मेल मिलापकर्ताहरूलाई ४८ घण्टे तालिम गर्ने व्यवस्था मिलाई आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

५.३ शान्ती सुरक्षा सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

- नगर भित्रको सार्वजनिक आवगमन सुव्यवस्थित गर्न र विभिन्न चाडपर्व, मेला, महोत्सव, प्रदर्शनीलाई व्यवस्थापन गर्न नगर प्रहरी परिचालित गरी स्थानीय सुरक्षा निकायसंग समन्वय गरी प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- बढी अपराध हुने तथा दुर्घटना घट्ने ठाउँहरू पहिचान गरी उक्त स्थानहरूमा विशेष निगरानीको व्यवस्था मिलाइनेछ । नगरका मुख्य मुख्य स्थान, चौक र धार्मिक ऐतिहासिक स्थलहरूमा सि.सि.क्यामरा जडान गरी निगरानी हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । यसको लागि चालु आ.व.मा पूर्व पश्चिम लोकमार्गमा सि.सि.क्यामरा जडान गरिने लक्ष्य राखिएको छ ।

- सबै प्रकारका लागू औषध तथा दुर्व्यसनी र मादक पदार्थ सेवनलाई निरूत्साहित गर्ने जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शैक्षिक तथा ऐतिहासिक, धार्मिक स्थलहरूको ६० मिटर आसपासमा मादक पदार्थ तथा सूतिजन्य पदार्थहरूको विक्री वितरण र सेवनमा पूर्णतः रोक लगाइनेछ । साथै उक्त क्षेत्रहरूमा जड्क फूड विक्री वितरणलाई निरूत्साहित गर्दै लगिनेछ ।
- अठार वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकालाई धुम्रपान र मध्यपान सेवन गर्न तथा विक्री वितरणमा पूर्णतया निषेध गरिनेछ र उक्त समूहमा बालबालिकाहरूलाई विक्री वितरण गर्ने व्यापारीहरूलाई दण्डित गरिनेछ ।
- पूर्व-पश्चिम लोकमार्ग, कंचनपुर-फत्तेपुर सडक र नदाहा-कोशी, रुपनगर सडकमा सडक दुर्घटना न्यूनिकरण एवं रोकथामका लागि डमी ट्राफिक प्रहरी राख्ने व्यवस्थापन मिलाइनेछ ।

५.४ संस्थागत क्षमता विकास:

- नगरपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय तथा विषगत शाखा वा एकाइको सेवा प्रवाहलाई सम्भव भएसम्म सूचना प्राविधिक मैत्री बनाउन आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- विगत लामो समयदेखि साविक स्थानीय निकाय र समायोजन भई आएको हाल स्थानीय वृद्धि विकास रोकिएकोले अगामी आ.व.मा स्थानीय तह कर्मचारी व्यवस्थापन ऐन तथा कार्यविधि निर्माण गरी कर्मचारीहरूको न्यायसंगत स्थायी तथा तहगत वृद्धि विकास गरिनेछ ।
- नगरले गर्ने सबै प्रकारका वित्तीय कारोवारलाई शुत्रमार्फत अभ्र बढी व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- कोभिड -१९ को कारण उत्पन्न असहज परिस्थितिको सामना गर्न तत्कालिन आवश्यकता पहिचान ढाँचाबाट प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न निजी क्षेत्र, स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था, सहकारी संस्था तथा स्थानीय सामुदायिक संस्थाहरूलाई परिपूरक भूमिकामा परिचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- विगत लामो समयदेखि साविक स्थानीय निकाय र समायोजन भई आएको हाल स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको वृद्धि विकास रोकिएकोले अगामी आ.व.मा स्थानीय तह कर्मचारी व्यवस्थापन ऐन तथा कार्यविधि निर्माण गरि कर्मचारीहरूको न्यायसंगत स्थायी तथा तहगत वृद्धि विकास गरिनेछ ।
- कुनै एक शाखा वा फाँटमा कार्यरत कर्मचारीको अभावमा कार्यालयको काममा अवरोध हुने वा सेवाग्राहीले समस्या भोग्नु पर्ने अवस्थालाई न्यूनिकरण गर्नका लागि सबै कर्मचारीहरूलाई सबै प्रकृतिका कार्य गर्न सक्ने तुल्याउन एक भन्दा बढी शाखाको जिम्मेवारी दिने या निश्चित समयमा शाखा परिवर्तनको नीति लिइनेछ ।
- संविधान प्रदत्त एकल तथा संघिय र प्रादेशिक कानून वमोजिम साभ्रा अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा आवश्यक नीति, कानून, कार्यविधि, मापदण्डहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन र नियमन, अनुगमन गरिनेछ । यसका साथै संघीय र प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त नमूना कानूनका मस्यौदाको स्थानीय परिवेश अनुसार समीक्षा गरी तर्जुमा र कार्यान्वयनमा ल्याउन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गरिनेछ ।
- सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, परिणाममुखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सार्वजनिक प्रशासनलाई नागरिकप्रति उत्तरदायी, सेवामूलक तथा विकासमैत्री गराइनेछ ।
- नगरपालिकामा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ । सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरी प्रत्येक वडामा वडाले तोकेको एक सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले आफूले सञ्चालन गरेका क्रियाकलाप तथा सेवा प्रवाहका चौमासिक रूपले सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने । प्रत्येक निर्माण कार्यको सार्वजनिक परीक्षण र आ.व.को अन्त्यमा नगरपालिकाको सामाजिक परीक्षण गराइनेछ ।
- आ[नो क्षेत्रभित्र रहेको जनसंख्या भाषा, संस्कृतिक, प्राकृतिक श्रोत, भौतिक पूर्वाधार, सम्पति, रोजगार, संचार र सुकुम्बासी जस्ता अत्यावश्यक तथ्या[हरूलाई संकलन तथा अध्यावधिक गर्दै लगिने छ ।

- जन्म, मृत्यु, वसाइसराइ, विवाह सम्बन्ध विच्छेद लगायत व्यक्तिगत घटना तथा विवरणहरूको अनिवार्य रूपमा दर्ता गरी अभिलेखिकरण गर्नुका साथै त्यस्ता तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण गरी योजना तर्जुमा र कार्यक्रम निर्माणमा उपयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा भएका सम्पूर्ण सूचनाहरूलाई कम्प्युटरकृत गरी अभिलेखिकरण गरिनेछ ।
- अनलाइन घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी वडा सचिवहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक तालिमको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- योजना निर्माणको चरणमा वालवालिकाहरूको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरी उनीहरूबाट माग भएको योजनाहरूमा नगर तथा वडाहरूबाट बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५.५ लघु उद्यम तथा सुरक्षित आप्रवासन :

- गरिवी न्यूनीकरणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई विपन्न परिवारलाई रोजगारीको श्रृजना गरिनेछ ।
- विदेश पलायन हुने श्रम तथा युवा जनशक्तिलाई उद्यम, कृषि, पशुपालन व्यवसाय तथा अन्य रोजगारीका अवसर उपलब्ध गराउने गैर सरकारी संघ/संस्थाहरूको समन्वय सहकार्यमा र लागत साँभेदारीमा युवा लक्षित सीप विकास तथा व्यवसायिक तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- रोजगार सूचना केन्द्रलाई व्यवस्थित गरी सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रमको प्रभावकारीतामा विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरूको यात्रालाई सुरक्षित, मर्यादित र उपलब्धी मूलक बनाउन सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी व्यापक सूचना प्रवाह, सीप तालिम प्रदान तथा आवश्यक कानूनी सहायता प्रदान गर्ने ।
- नगरभित्र प्राप्त विप्रेषणलाई आयमूलक क्षेत्रमा लगानी गर्न वित्तीय साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्दै उद्यमशीलता र लगानी प्रवर्द्धन गर्ने ।
- वैदेशिक रोजगारका कारण व्यक्ति, परिवार तथा समाजमा उत्पन्न नकारात्मक असरहरूलाई न्यूनीकरणका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।
- स्थानीय तहमा स्वरोजगार तथा रोजगार सिर्जना हुने खालका कार्यक्रमहरू प्राथमिकता साथ सञ्चालन गर्ने ।
- रोजगार प्रवर्द्धनका लागि रिटर्नी स्वयं सेवक २ जना परिचालन गरिनेछ ।

५.६ राजश्व परिचालन:

- कञ्चनरूप नगरपालिकामा अगामी आर्थिक वर्ष २०७६।०७९ देखि अनिवार्य रूपमा एकिकृत सम्पत्ति कर लागू गरिनेछ । एकिकृत सम्पत्ति कर प्रयोजनको लागि सम्पत्तिको वर्गीकरण र मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न यथाशिघ्र एक कार्यदल गठन गरी कार्यारम्भ गरिनेछ ।
- घर बहाल करलाई आन्तरिक श्रोतको अभिन्न अंगको रूपमा विकसित गरी बजारक्षेत्र भित्रको व्यवसायिक प्रयोजनको लागि घर भाडामा लगाइएको घरको कोठाको न्यूनतम घरभाडा कायम गरी नगर कार्यपालिकाले तोकेको दरमा बहाल कर लिइनेछ ।
- नगरपालिकालाई आवधिक रूपमा सबैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- करका दरहरूलाई समय सापेक्ष परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।
- करको दायरामा नआएका क्षेत्रहरूलाई करको दायरामा ल्याइनेछ । यसको लागि चालु आर्थिक वर्षमा नै आन्तरीक राजश्व अभिवृद्धि सुभावा तथा कार्यदल बनाई कार्य गरिनेछ ।
- नगरको आन्तरिक राजश्व बृद्धि गर्न विज्ञहरूद्वारा राजश्वको सम्भाव्यता अध्ययन गरी राजश्वको दायरा विस्तार गर्ने, राजश्वका दररेटहरूलाई परिमार्जन गर्ने, निजी क्षेत्रसंग अन्तरकृया र राजश्वको वारेमा प्रचार प्रसार गर्ने, तोकिएका क्षेत्रहरूमा निजी क्षेत्रको छाता संगठनसंग करको दायरा विस्तार तथा संकलनमा साभेदारी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरसंग भएका सवारी साधनहरूको प्रयोग र संचालनलाई अब्ज बढी व्यवस्थित तुल्याई प्राप्त हुने आयलाई विस्तार गरिनेछ ।

- नगर र वडाबाट संकलन हुने राजश्वको वैक दाखिला संकलन भएको मितिले भोलिल्ट नै गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ र कुनै पनि कारोवार नगद भूक्तानी परिपाटीको अन्त्य गरी चेक मार्फत भूक्तानी गर्ने परिपाटीको थालनी गरिने छ ।
- कोभिड - १९ को रोकथाम र नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारले लागु गरेको लकडाउनका कारण चालु आर्थिक वर्षको आय ठेक्का प्रभावित भएको र आगामी आर्थिक वर्षमा समेत यस्तो अवस्थाको निरन्तरता हुनसक्ने देखिएकोले आय संकलन प्रक्रिया र विधिमा सुधार तथा कर सहूलियत दिनु पर्ने अवस्था रहेमा सोको समेत आँकलन गरी आन्तरिक राजस्व परिचालन सम्बन्धी आवश्यक नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था गरी लागू गर्ने छु ।
- कोभिड - १९ को कारण व्यापार व्यवसाय तथा सेवा क्षेत्रमा पर्न आएको नाकारात्मक असरबाट राहत प्रदान गर्न व्यवसाय कर, घरबहाल कर जस्ता करका क्षेत्रमा परेको असरको मूल्याङ्कन गरी कर सहूलियत प्रदान गर्न आवश्यक कानूनी व्यवस्था मिलाउने छु ।
- कोभिड १९ को कारण कर तथा गैरकर राजस्वमा पर्नसक्ने असरलाई आँकलन गरी आन्तरिक आय अनुमानलाई सकेसम्म यथार्थपरक बनाउने छु ।
- आर्थिक क्रियाकलापहरूमा आएको संकुचनसँगै स्थानीय तहको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजस्व बाँडफाँड तथा रोयल्टी रकममा आउनसक्ने कमीलाई ध्यान दिदै लचकता सहितको उपयुक्त आकारको बजेट तर्जुमा गरिने छ ।
- आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धि गर्न तेश्रो पक्षबाट राजश्व अध्ययन गराई राजश्व अभिवृद्धि गरिनेछ ।

५.६ सार्वजनिक सुनुवाई

- नगर र वडाबाट संचालन हुने विकास निर्माण कृयाकलाप तथा सेवा प्रवाहको वारेमा आम नागरिकलाई सु-सुचित गर्न र नागरिकको चासो र सरोकारका विषयलाई प्रत्यक्ष सम्वाद गरी सम्बोधन गर्नका लागि चौमासिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५.७ आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण

- नगरबाट भएका आम्दानी तथा खर्च सम्बन्धी काम कारवाहीलाई नियमितता, दक्षता, कार्यक्षमता, प्रभावकारीता र औचित्यताको आधारमा कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालयबाट आन्तरिक लेखा परीक्षण र महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट अन्तिम लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गत आ.व.को लेखापरीक्षणबाट कायम हुन आएको वेरूजु असुल उपर तथा फर्छ्यौटका लागि तदारूकताका साथ कारवाही अगाडि बढाई फर्छ्यौट तथा असुल उपर गरिनेछ ।

५.८ सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण

- नगरबाट प्रवाह हुने सेवाको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गरी सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन र प्रशारणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नागरिकले प्राप्त गर्ने सेवाका क्षेत्रहरूको समय, लागत, प्रकृया र कागजात सहितको जानकारी भएको नागरिक वडापत्रलाई सेवाग्राहिले देख्न सक्ने स्थानमा राखिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई उपलब्ध बजेट र जनशक्तिको आधारमा अधिकतम रूपमा प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- लागत अनुमान तयारी, मुल्यांकन विलको तयारी, योजनाको प्रशासनिक कामको तयारी तथा अभिलेखिकरण, कर संकलन तथा अभिलेखिकरण जस्ता कृयाकलापलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन सफ्टवेयर र प्रविधिलाई अवलम्बन र प्रयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सबै प्रकारका सेवाहरूको जानकारी सर्वसाधारणको लागि चौमासिक विकास बुलेटिन प्रकाशन गरिने छ र नगरपालिका गेटमा डिजिटल बोर्ड मार्फत दैनिक सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने छु ।
- कोभिड-१९ महामारीबाट विश्व नै आक्रान्त भइरहेको विद्यमान परिप्रेक्ष्यमा यस विरुद्ध सबै पक्षहरूसँग एक्यवद्ध भई महामारीको चुनौतिहरूलाई परास्त गर्न हामी प्रतिवद्ध छौं । यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट सम्पन्न नगरपालिकाको सकारात्मक रुपान्तरण भई अग्रगमन तर्फ उन्मुख हुनेछ र यसमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको सार्थक रचनात्मक सहयोग, समन्वय एवं सहकार्यको हार्दिकतापूर्वक अपेक्षा गरेका छौं ।